

Voorwoord

De bundeling van politiek-politioneële overzichten wordt in dit tweede deel voortgezet met de overzichten over de jaren 1929 en 1930. De overzichten werden, zoals de in deel I van deze bronnen-publikatie opgenomen verslagen over de jaren 1927 en 1928, samengesteld door de Algemeene Recherche Dienst (A.R.D.), ressorterende onder de Procureur-Generaal van het Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië. Voor deze uitgave is gebruik gemaakt van het exemplaar van de overzichten dat is opgenomen in het archief van het ministerie van koloniën en wordt bewaard in het Algemeen Rijksarchief in 's-Gravenhage.

In het voorwoord bij het eerste deel heb ik een aantal gegevens verschaft over de totstandkoming, verspreiding, opzet en indeling, en historische waarde van de overzichten. Deze informatie wordt hier niet herhaald.

Het is hier slechts op zijn plaats enkele veranderingen in verspreiding en opzet van de overzichten te vermelden. Vanaf januari 1930 werd elk overzicht voorzien van een alfabetisch register op de daarin voorkomende persoonsnamen. Met ingang van oktober 1930 werd voor de daarin voorkomende Chinese namen ook de schrijfwijze in Chinese karakters opgenomen.

In de verspreiding kwam weinig verandering; in plaats van twintig ontving de gouverneur-generaal vanaf mei 1930 zeventien exemplaren. De reden voor deze verlaging werd niet aangegeven in de aanbiedingsbrief bij het betreffende overzicht.

Het hoofd van de A.R.D. sinds het begin van het verschijnen van de overzichten, A.E. van der Lely, verliet in april 1929 de gouvernementsdienst. B.R. van der Most, tot dan toe onderhoofd, werd met ingang van 2 april 1929 tot waarnemend hoofd benoemd. Op 31 december 1929 werd hij definitief tot hoofd van de dienst aangewezen.

Ik heb de indruk dat Van der Most in zijn opinie over en waardering van het Indonesische politieke gebeuren zich met iets meer begrip en welwillendheid opstelde dan zijn voorganger. Van der Lely had de neiging "de sturende hand van Moskou" veelvuldig te ontdekken; Van der Most zag de communistische invloed in iets meer reële proporties. Dit laatste kan evenwel ook zijn verklaring vinden in de algemene communistenvrees die volgde op de schok van de opstanden van 1926 en 1927. Geleidelijk was die vrees weggeëbd en waren de communisten in Indonesië als politieke factor van belang geëlimineerd.

Niettemin blijven de overzichten vanzelfsprekend gekleurd door de visie van het Nederlandsch-Indische bestuur. "Voor rust en orde" gevaarlijk geachte bewegingen krijgen meer aandacht dan

"gezagsgetrouwe" bewegingen. Verder werden in de overzichten slechts die gegevens verzameld die de ontvangers niet op een andere wijze in samenvattende vorm bereikten. De Volksraaddebatten werden uitvoerig verslagen in de Nederlandse dagbladen. Ook de rechtszaak tegen Soekarno en zijn partijgenoten die in augustus-september 1930 werd gehouden werd in vele kolommen verslagen. In de politiek-politieele overzichten komen om die reden deze zaken niet aan de orde.

Bij de uitgave zijn de *Richtlijnen voor het uitgeven van historische bescheiden* gevolgd. De bijlagen die in enkele gevallen bij de overzichten waren gevoegd zijn niet opgenomen. De berichten bevatten een flink aantal noten; vrijwel alle korte mededelingen, toelichtingen of verwijzingen. Om die reden zijn deze opgenomen in de tekst op de in het origineel aangegeven plaats. Zij staan tussen haakjes en worden voorafgegaan door het gecursiveerde woord noot. De onderstrepingen in de tekst zijn in deze uitgave terug te vinden als cursiveringen. Deze onderstrepingen, ook in citaten, werden aangebracht door de samensteller. In het origineel werd vaak verwezen naar een vorig overzicht. Het daar vermelde bladzijdennummer is hier vervangen door de bladzijde in deze uitgave waarnaar wordt verwezen. Dit bladzijdennummer is tussen vierkante haken gezet.

Indonesische woorden zijn terug te vinden in een woordenlijst; langere citaten in het Indonesisch zijn vertaald en als noot na het betreffende overzicht opgenomen.

Naast de woordenlijst zijn twee lijsten van afkortingen opgenomen. Eén rangschikt de meer dan eens gebruikte afkortingen van specifieke instellingen, de andere de overige afkortingen.

Een serie kaarten duidt de ligging aan van de in de tekst genoemde plaatsen, voor zover deze was te achterhalen. Voor Java en Sumatra is tevens de bestuurlijke indeling aangegeven.

Drie uitvoerige registers, van zaken, personen en geografische namen, besluiten dit boek. Bij de samenstelling en controle van de registers werd overduidelijk de al bestaande indruk bevestigd dat de uit vele bronnen verzamelde gegevens onder hevige tijdsdruk tot een P.P.O. werden samengesteld. Controle op de spelling van namen van personen, partijen en geografische aanduidingen bleef daarbij achterwege met tot resultaat dat talloze afwijkende vormen voorkomen. Hiertoe werd nog bijgedragen door de slordigheid van samensteller en/of typisten, die zich een flink aantal fouten veroorloofden, waarvan er natuurlijk onevenredig veel in de namen terecht kwamen. Er is naar gestreefd alle namen slechts in één vorm op te nemen. Hiertoe moesten de nodige correcties in het origineel worden aangebracht.

De spelling van Indonesische namen en woorden is sinds 1929 sterk veranderd. De huidige spelling (ingevoerd in 1972) vervangt de *dj* door *j*, de *j* door *y*, *tj* door *c* en *ch* door *kh*, terwijl al kort na de Tweede Wereldoorlog *oe* was vervangen door *u*. Met deze gegevens is de huidige spelling te herleiden tot de spelling zoals in de overzichten gebruikt.

Ik wil tenslotte graag het Algemeen Rijksarchief, en in het bijzonder de daar werkzame Mw.Drs. F. van Anrooy en de heer M.G.H.A.

de Graaf, dankzeggen voor hun medewerking. Het bestuur van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde verschaftte mij de tijd en middelen om deze uitgave te verzorgen. Het uittypen en corrigeren van de tekst en de vormgeving van dit boek kwamen, als voor deel I, tot stand door de inzet van Marlies Heeger, Heleen Tigchelaar en Marjan Wokke.